

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

มาตรา 69 แห่งประมวลรัษฎากร กำหนดให้ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ดำเนินการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ พร้อมบัญชีลด บัญชีทำการ บัญชีกำไรขาดทุน บัญชีรายรับรายจ่าย หรือบัญชีรายรับก่อนหักรายจ่าย โดยบัญชีดังกล่าวจะต้องมีผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร (กรมสรรพากร, บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร, 2525 : ออนไลน์) จึงทำให้กรมสรรพากรต้องดำเนินการสรรหาบุคคลมาทำหน้าที่ตรวจสอบและรับรองบัญชีที่เป็นทางเลือกให้กับผู้ประกอบการที่จากเดิมเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จึงทำให้มีผู้สอบบัญชีภาษีอากรเกิดขึ้น โดยพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ในมาตรา 11 วรรคสี่ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีอำนาจออกกฎกระทรวง ยกเว้นในห้างการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท หรือเรียกว่า ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็ก ไม่ต้องจัดในห้างการเงินที่มีรอบปีบัญชีสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม 2545 เป็นต้นไปได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, กฎหมายและระเบียบ, 2544 : ออนไลน์)

ตั้งแต่ 31 ธันวาคม 2545 เป็นต้นมา ผู้สอบบัญชีภาษีอากรจะต้องมีการปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด รวมทั้งรักษาบรรณของของผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชี เพื่อใช้ในการตรวจสอบและรับรองบัญชีเป็นไปตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับการตรวจสอบบัญชีในปัจจุบัน ในแต่ละกิจการมีจำนวนธุรกรรมทางการค้าที่ซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น ผู้สอบบัญชีภาษีอากรจะต้องเผชิญกับการบิดเบือนปิดบังรายการทางบัญชีจึงทำให้ผู้สอบบัญชีภาษีอากรประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน และหลังจากที่ผู้สอบบัญชีภาษีอากรได้ปฏิบัติงานผ่านมาแล้วนั้น สำนักมาตรฐานการสอบบัญชีภาษีอากร กรมสรรพากร ได้ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีพบว่ามี การปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชีที่ไม่เป็นไปตามระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร จึงได้มีสรุปประเด็นความผิดที่พบบ่อย ทำให้ผู้ตรวจ

สอบและรับรองบัญชีต้องรับทราบเพื่อเพิ่มความระมัดระวังในการปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชี ประกอบไปด้วย ปัญหาการให้ความร่วมมือในการส่งมอบเอกสาร ปัญหาการแจ้งเงินได้ตามมาตรา 40 (6) แห่งประมวลรัษฎากร ปัญหาเกี่ยวกับการแจ้งรายชื่อที่คาดว่าจะลงลายมือชื่อรับรองการตรวจสอบและรับรองบัญชี ตามแบบ บก. 07/ บก. 08 ปัญหาในการสอบทานการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ปัญหาการปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชี ในส่วนของการจัดทำแผนงานสอบบัญชี การประเมินความเสี่ยง แนวการสอบบัญชี การจัดทำกระดาษทำการ ปัญหาการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี ปัญหาการทดสอบรายการตามแบบแจ้งข้อความของกรรมการหรือผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้จัดการที่แนบพร้อมการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 50 และปัญหาทางจรรยาบรรณผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชี (กรมสรรพากร, สำนักมาตรฐานการสอบบัญชีภาษีอากร (ก), 2555 : ออนไลน์)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นนั้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจว่าในการตรวจสอบและรับรองบัญชีของผู้ตรวจสอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคเหนือมีปัญหาและอุปสรรค หรือมีข้อจำกัดในการตรวจสอบบัญชีอย่างไร ที่สะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคเหนือถูกเพิกถอนหรือพักใบอนุญาตจำนวน 42 คน จากจำนวนผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ถูกเพิกถอนหรือพักใบอนุญาตทั้งหมด 115 คนทั่วประเทศ (กรมสรรพากร, สำนักมาตรฐานการสอบบัญชีภาษีอากร (ข), 2555 : ออนไลน์) หรือประสบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี โดยการศึกษาในครั้งนี้จะนำผลการวิเคราะห์หามาศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคเหนือที่ได้จากการปฏิบัติงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการที่จะพัฒนาความรู้ สร้างคุณค่า ขจัดปัญหาและอุปสรรคทำให้ผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคเหนือสามารถที่จะแข่งขันกับผู้สอบบัญชีภาษีในภูมิภาคอื่น ๆ ได้ และปฏิบัติงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีที่เป็นไปตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคเหนือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร และการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 123/2545

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคเหนือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร และการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 123/2545

2. สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอบบัญชีภาษีอากรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร และการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 123/2545

1.4 คำนิยามศัพท์

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ความซับซ้อน ความไม่ชัดเจนของขอบเขตหรือความไม่เข้าใจหลักการที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ผู้สอบบัญชีภาษีอากร หมายถึง บุคคลที่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพากรให้สามารถทำการตรวจสอบและรับรองบัญชี

การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี หมายถึง การตรวจสอบงบการเงินของห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็กและจัดทำรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดไว้ในคำสั่งกรมสรรพากร

ภาคเหนือ หมายถึง พื้นที่ทางตอนบนของประเทศไทย ที่ประกอบไปด้วย 17 จังหวัด คือ จังหวัดกำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี